

1. UVOD

1.1 OSNOVNI POJMOVI O TRANSPORTU

Transportu pripada važna uloga u procesu proizvodnje, jer se kao obavezan element u realizaciji proizvodnje poljavljuje prevoz sirovina, materijala, polufabrikata i gotovih proizvoda.

Transport predstavlja oblast materijalne proizvodnje, koju je K. Marks nazvao transportna industrija, kojom se obezbeđuju životno neophodne potrebe društva u prevozu ljudi i robe.

Kao i sve druge oblasti materijalne proizvodnje i transport ima svoj proizvodni proces.

Osobenost transporta sastoji se u tome da on ne prerađuje sirovine i ne stvara nove proizvode. U transportu proizvodni proces i proizvodi tog procesa poklapaju se i vremenski i prostorno. Prevoz ljudi i robe predstavlja istovremeno i proizvodni proces i transportnu proizvodnju.

Transport ima niz specifičnih karakteristika koje se suštinski razlikuju od karakteristika u drugim oblastima materijalne proizvodnje. Proizvodni proces u transportu realizuje se premeštanjem ljudi i robe u vremenu i prostoru. Materijalne vrednosti stvorene u obliku određene industrijske proizvodnje, poljoprivrede i sl., transport premešta sa mesta proizvodnje na mesto potreba, bez promene količine i kvaliteta tog proizvoda. Transportna proizvodnja realizuje se premeštanjem ljudi i robe, prema tome u toku transportnog procesa realizuje se i transportna proizvodnja.

Transportni sistem sastoji se iz skupa transportnih sredstava, saobraćajnica po kojima se kreću transportna sredstva i tehničkih uređaja, opreme i objekata koji obezbeđuju normalan rad transportnih sredstava.

Transportna sredstva — vozila namenjena su izvršenju transportnih zadataka.

Saobraćajnice su specijalno pripremljeni i opremljeni putevi po kojima se kreću transportna sredstva.

Tehnički uređaji, oprema i objekti sastoje se iz servisno-remontnih radionica, autobaza, garaža, skladišta, utovarno-istovarnih mesta, robnih i putničkih stanica, sredstava veze, signalizacije itd. Transportni sistem sastavljen je iz sledećih vidova saobraćaja: železničkog, drumskog, pomorskog, rečnog, vazdušnog i cevnog.